

IP OFFICE

Український національний офіс
інтелектуальної власності та інновацій

РЕЗЮМЕ РІШЕННЯ СУДУ ЄС

У СПРАВІ С-604/10 ВІД
1 БЕРЕЗНЯ 2012 РОКУ
(FOOTBALL DATACO LTD)

ПИТАННЯ, ЯКІ СТАВИЛИСЯ ЩОДО ТЛУМАЧЕННЯ ДИРЕКТИВИ² 96/9/ЄС ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ ВІД 11 БЕРЕЗНЯ 1996 РОКУ ПРО ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ БАЗ ДАНИХ

(1) У статті 3(1) Директиви 96/9 ... що мається на увазі під "базами даних, які через підбір та упорядкування їх змісту є власним інтелектуальним творінням автора" і, зокрема:

(a) чи виключаються інтелектуальні зусилля і навички при створенні даних?

(b) чи включає "підбір та упорядкування" додавання важливого значення вже існуючому елементу даних (як, наприклад, встановлення дати футбольного матчу), та

(c) чи вимагає "власне інтелектуальне творіння автора" від автора більше, ніж значної праці і навичок, і якщо так, то чого саме?

(2) Чи виключає Директива національні права, що мають характер авторських, на бази даних, крім тих, що передбачені [Директивою 96/9]?

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Спір стосувався складання щорічних розкладів матчів футбольних ліг Англії та Шотландії відбувається, в цілому, за схожими правилами та процедурою. Це передбачає врахування декількох правил, які називаються "золотими правилами", найважливішими з яких є:

- жоден клуб не повинен проводити три матчі поспіль вдома або на виїзді;
- протягом будь-яких п'яти матчів поспіль жоден клуб не повинен проводити чотири матчі вдома або чотири матчі на виїзді;
- наскільки це можливо, кожен клуб повинен зіграти рівну кількість матчів вдома або на виїзді протягом усього сезону, і
- наскільки це можливо, кожен клуб повинен зіграти рівну кількість матчів вдома або на виїзді протягом усього сезону, і
- усі клуби повинні мати, наскільки це можливо, рівну кількість матчів вдома або на виїзді для матчів у середині тижня.

Процедура складання розкладу матчів, подібних до тих, що розглядаються в основному провадженні, складається з декількох етапів. Першим етапом, який починається протягом попереднього сезону, є підготовка співробітниками відповідних ліг розкладу матчів Прем'єр-ліги та орієнтовного списку матчів для інших ліг. Цей етап полягає у складанні переліку можливих дат проведення матчів на основі низки основних параметрів (дати початку та закінчення сезону, кількість матчів, які мають бути зіграні, дати, зарезервовані для інших національних, європейських або міжнародних змагань).

Другий етап - це розсилання відповідним клубам анкет перед затвердженням розкладу та аналіз відповідей на ці анкети, зокрема, запитів на "конкретну дату" (запит клубу на проведення матчу з іншим клубом вдома або на виїзді в певну дату), запитів на "не конкретну дату" (запит клубу на проведення певного матчу в певний день тижня

в певний час, наприклад, в суботу після 13.00), а також "парні" запити (прохання, щоб два або більше клубів не грали вдома в один і той же день). За сезон надходить близько 200 запитів. Третій етап, який у випадку англійських футбольних ліг виконує пан Томпсон з Atos Origin IT Services UK Ltd, складається з двох завдань: "впорядкування" та "складання пар".

Метою складання сітки є досягнення ідеальної послідовності матчів вдома або на виїзді для кожного клубу, враховуючи золоті правила, ряд організаційних обмежень та, наскільки це можливо, запити клубів. Потім пан Томпсон створює сітку пар на основі запитів, зроблених командами. Він поступово вносить найменування команд у цю сітку і намагається вирішити максимальну кількість проблемних випадків, поки не отримає задовільний проект розкладу матчів. Для цього він використовує комп'ютерну програму, до якої він передає інформацію з аркуша послідовності та сітки пар, щоб отримати читабельну версію розкладу. На останньому етапі пан Томпсон працює з працівниками відповідних професійних ліг над переглядом змісту розкладів матчів. Ця перевірка здійснюється вручну за допомогою комп'ютерного програмного забезпечення для пошуку рішень непересічних проблем. Потім відбуваються дві зустрічі, одна з робочою групою з розкладу, а інша з представниками поліції, щоб остаточно затвердити розклад. У сезоні 2008/2009 на цьому заключному етапі було внесено 56 змін.

Згідно з висновками, зробленими суддею першої інстанції, відображеними в ухвалі про звернення, процес підготовки розкладів футбольних об'єктів, про які йдеться в основному провадженні, не є суто механічним або визначеним; навпаки, він вимагає дуже значних зусиль і навичок для того, щоб задовольнити безліч конкуруючих вимог, дотримуючись при цьому, наскільки це можливо, зазначених правил. Необхідна робота не зводиться до простого застосування жорстких критеріїв і відрізняється від, наприклад, укладання телефонного довідника тим, що вимагає судження і навичок на кожному етапі, зокрема, коли комп'ютерна програма не знаходить рішення для заданого набору обмежень. Що стосується часткової комп'ютеризації процесу, то пан Томпсон стверджує, що вона не усуває потреби в судженнях і свободі дій.

Football Dataco та інші стверджують, що вони володіють щодо розкладів матчів англійської та шотландської футбольних ліг правом "sui generis" відповідно до статті 7 Директиви 96/9, авторським правом відповідно до статті 3 цієї Директиви, а також авторським правом відповідно до законодавства Сполученого Королівства про інтелектуальну власність.

Yahoo та інші не визнають існування таких прав, стверджуючи, що вони мають право використовувати розклади у своїй діяльності без необхідності сплачувати фінансову компенсацію. Суддя першої інстанції постановив, що ці розклади підлягають охороні авторським правом відповідно до статті 3 Директиви 96/9 на тій підставі, що їх підготовка вимагає значного обсягу творчої роботи. Однак він відмовився визнати будь-яке з двох інших заявлених прав. Суд, що розглядав справу, підтвердив рішення суду першої інстанції щодо неприйнятності розкладів, про які йшлося в основному провадженні, для охорони на підставі права "sui generis" відповідно до статті 7 Директиви 96/9. На противагу цьому, суд, що розглядає справу, ставить питання про те, чи підлягають розклади охороні авторським правом.

РОЗГЛЯД СПРАВИ

Відповідаючи на перше питання Суд зазначив, що розклад матчів футбольної ліги є «базою даних» за змістом статті 1(2) Директиви 96/9. Суд, по суті, постановив, що поєднання дати, часу та найменування двох команд, які грають матчі вдома або на виїзді, має автономну інформаційну цінність, що робить їх «незалежними матеріалами» у значенні статті 1(2) Директиви 96/9, і що розташування у формі розкладів матчів дати, часу та найменування команд у різних матчах футбольної ліги відповідає умовам, викладеним у статті 1(2) Директиви 96/9 як до систематичної чи методичної організації та індивідуальної доступності даних, що містяться в базі даних (див. справу C-444/02 Fixtures Marketing [2004] ECR I-10549, пункти 33–36).

З іншого боку, це очевидно як з порівняння термінів статті 3(1) і статті 7(1) Директиви 96/9, так і з інших положень або пунктів Директиви 96/9, зокрема статті 7(4) і пункт 39 цієї директиви, що авторське право та право «sui generis» становлять два незалежних права, об'єкт і умови застосування яких різні. Отже, той факт, що «база даних» за змістом статті 1(2) Директиви 96/9 не відповідає умовам правової охорони за правом «sui generis» відповідно до статті 7 Директиви 96/9, оскільки Суд постановив стосовно розкладів футбольних матчів (справа C-46/02 Fixtures Marketing [2004] ECR I-10365, пункти 43–47; справа C-338/02 Fixtures Marketing [2004] ECR I-10497, пункти 32 до 36; і справа C-444/02 Fixtures Marketing, згадана вище, пункти 48–52), не означає автоматично, що та сама база даних також не підлягає захисту авторським правом відповідно до статті 3 цієї директиви.

Суд зазначив, що стосовно баз даних критерій оригінальності вважається дотриманим, у разі якщо шляхом підбору та упорядкування даних, які вона містить, її автор виражає свої творчі здібності в оригінальний спосіб, роблячи вільний і творчий вибір. І навпаки, цей критерій не задовольняється, коли встановлення бази даних продиктовано технічними міркуваннями, правилами чи обмеженнями, які не залишають місця для творчої свободи. Таким чином, з одного боку, за умови, що підбір та упорядкування даних — а саме, у справі, подібній до основного провадження, дані, що відповідають даті, часу та найменуванню команд, що стосуються різних матчів відповідної ліги — є оригінальним вираженням творчості автора бази даних, воно не має значення для цілей оцінки придатності бази даних для охорони авторським правом, передбаченого Директивою 96/9 незалежно від того, чи включає цей підбір та упорядкування «додавання важливого значення» до цих даних, як зазначено в п. (b) першого запитання до суду. З іншого боку, той факт, що створення бази даних вимагало, незалежно від створення даних, які вона містить, значної праці та навичок її автора, як зазначено в п. (c) того самого питання, не можуть бути такими, що обумовлюють охорону авторським правом відповідно до Директиви 96/9, якщо ця праця та це вміння не виражають будь-якої оригінальності у підборі та упорядкуванні цих даних.

Відповідаючи на друге питання Суд звернувся до мети Директиви 96/9, а також окремих її положень, зокрема, статті 3, яка передбачає «гармонізацію критеріїв для визначення того, чи база даних має бути охоронювана авторським правом». Суд підтвердив, що бази даних, які охоронялися на 27 березня 1996 року національним регулюванням про авторське право за іншими критеріями, ніж ті, що викладені в статті 3(1) Директиви 96/9, стаття 14(2) Директиви зберігає охорону, передбачену таким регулюванням у відповідній державі-члені. Однак, за умови дотримання лише цього перехідного положення, стаття 3(1) Директиви виключає національне законодавство, яке надає базам даних, як визначено в статті 1(2) цієї Директиви, охорону авторським правом за умов, відмінних від умов оригінальності, викладених у статті.

Отже, відповідь на перше питання полягає в тому, що стаття 3(1) Директиви 96/9 має тлумачитися як така, що «база даних» за значенням статті 1(2) цієї Директиви охороняється авторським правом, передбаченою цією директивою, за умови, що підбір та упорядкування даних, які вона містить, є оригінальним вираженням творчої свободи її автора, що є питанням для визначення національним судом. Як наслідок:

- інтелектуальні зусилля та навички створення цих даних не мають значення для оцінки придатності цієї бази даних для охорони цим правом;*
- для цієї мети не має значення, чи включає підбір та упорядкування цих даних додавання важливого значення до цих даних, і*
- значна праця та навички, необхідні для створення такої бази даних, не можуть самі по собі обумовлювати таку охорону, якщо вони не виражають будь-якої оригінальності у підборі та упорядкуванні даних, які містить ця база даних.*

Відповідь на друге запитання полягає в тому, що Директиву 96/9 слід тлумачити так, що, з урахуванням перехідного положення, що міститься в статті 14(2) цієї директиви, вона виключає національне законодавство, яке надає базам даних, як визначено в статті 1(2) директиви, охорону авторським правом за умов, які відрізняються від тих, що викладені в статті 3(1) директиви.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ:

Проект має на меті поширення інформації про практику Суду ЄС з питань інтелектуальної власності серед зацікавлених фахівців.

Текст перекладу та резюме рішень Суду ЄС з питань інтелектуальної власності розроблено та представлено з інформаційною метою.

Представлена інформація НЕ є офіційною і НЕ рекомендована для використання у експертних дослідженнях.

Переклад та резюме рішень Суду ЄС створені з використанням відкритої інформації, що міститься у інформаційній системі Суду ЄС. (<https://curia.europa.eu>).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЄКТ:

Серія: *Рішення Суду ЄС з питань інтелектуальної власності: резюме, неофіційний переклад.*

Про що: *про позиції Суду ЄС у сфері інтелектуальної власності.*

Для кого: *для фахівців з питань інтелектуальної власності.*

Мета: *інформування спільноти про практику Суду ЄС з актуальних питань інтелектуальної власності.*

Координатор: *к.ю.н., доцент Любов Майданик.*

Виконавці: *к.ю.н., Галина Андрущенко, Юлія Кравченко.*

Більше резюме Рішень Суду ЄС шукай тут

<https://www.facebook.com/voice.of.creativity>

© УКРНОІВІ, 2023